

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/44/2020
Identifikačné číslo spisu: 6707212027
Dátum vydania rozhodnutia: 21.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6707212027.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G.. P. Č., bývajúceho vo N., Y. M. XXXX/XX, zastúpeného spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Ján Segeč s. r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Skuteckého 26, IČO: 47 258 039, proti žalovanému mestu Zvolen, so sídlom vo Zvolene, Námestie Slobody 22, o zaplatenie náhrady za obmedzenie užívania pozemkov v ochrannom pásme pohrebiska v sume 222 000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14 C 156/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2019 sp. zn. 13 Co 59/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 14 C 156/2007-1548 z 15. augusta 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 83 684,28 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 10. júla 2009 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalovanému priznal nárok proti žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 24 %.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca ako výlučný vlastník nehnuteľností - pozemkov parcely č. CKN XXXX/XX o výmere 424 m², parcely č. XXXX/XX o výmere 111 m², parcely č. XXXX/XX o výmere 124 m² a parcely č. CKN XXXX/XX o výmere 3041 m² nachádzajúcich sa v k. ú. N. zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX Správy katastra Zvolen, ktoré nadobudol na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 5. júla 2003, V 1826/03 zo dňa 6. augusta 2003, sa v spore domáhal náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľností v ochrannom pásme pohrebiska vo výške 222 000,- eur (3700 m²) z dôvodu, že podľa územného plánu mesta Zvolen, schváleného mestským zastupiteľstvom č. 144/04 z 3. decembra 2004, pôvodné parcely č. EKN č. XXXX/X a č. XXXX/X nachádzajúce v mestskom sektore Východ v lokalite X. boli na určených plochách určené pre nové obytné územie. Pôvodný stav parciel EKN sa zmenil na základe geometrického plánu č. ZV-6/2010 z 14. mája 2010 na súčasný platný stav CKN. Nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve a o zmene

a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, dňom 1. novembra 2005 (ďalej len zákona č. 470/2005 Z. z.) v zmysle ustanovenia § 16 ods. 8 a ods. 9, ochranným pásmom pohrebiska je 50 m. Kolaudačným rozhodnutím obce Kováčová, spoločného obecného úradu - odboru stavebnej správy Zvolen z 17. júna 2009 s právoplatnosťou od 9. júla 2009 Č. j.: SU1827/2009-Šu, bolo povolené užívanie stavby „Rozšírenie cintorína - nový civilný cintorín 1. časť 2. etapa, v dôsledku čoho, došlo aj k zmene hranice pôvodného pohrebiska. Konštatoval, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v rozsahu 1398 m², a preto mu priznal náhradu vo výške 83 684, 28 eura (59, 86 eura/m²), ktorá výška bola stanovená kontrolným znaleckým posudkom č. 35/2013 z 7. mája 2013 vypracovaným znalcom G.. Q. W.. Podotkol, že je vylúčená aplikácia ustanovenia § 33 ods. 4 zákona č. 470/2005 Z. z., spočívajúca v tom, že by sa pre dané pohrebisko nevyžadovalo ochranné pásmo 50 m, lebo kolaudačným rozhodnutím síce došlo k rozšíreniu pôvodného pohrebiska, ktoré bolo zriadené pred účinnosťou zákona č. 470/2005 Z. z., ale súčasne i o určenie nového územia a teda k vzniku novej hranice pohrebiska.

1.2. V prevyšujúcej časti uplatneného nároku žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca je obmedzený v užívaní nehnuteľností v ochrannom pásme pohrebiska len sčasti a to v rozsahu 1398 m² s poukazom na záver znaleckého posudku č. 2/2017 vypracovaného znalcom G.. U. Š. dňa 15. februára 2017.

1.3. Vznesenú námietku premlčania žalovaným nepovažoval za opodstatnenú. Uviedol, že žalobca podal žalobu dňa 17. októbra 2007 o zaplatenie 118 372,02 eura, ktorú rozšíril o sumu 103 627, 98 eura zmenou žaloby dňa 13. decembra 2013. Konštatoval, že uplatnenie nároku na súde predčasne, lebo nárok vznikol až kolaudáciou stavby dňa 9. júla 2009, v časti prisúdenej sumy 83 684,28 eura nepodlieha premlčaniu a nie je ani v rozpore s dobrými mravmi. Podotkol, že korešpondenciu medzi stranami sporu pred podaním žaloby nepovažoval za uznanie dlhu v zmysle ustanovenia § 558 Občianskeho zákonníka.

1.4. V súlade s ustanovením § 563 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 10c, § 3 ods. 1 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenia č. 87/1995 Z. z.“), priznal žalobcovi z prisúdenej istiny aj úrok z omeškania vo výške 8,5 % od 10. júla 2009 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti uplatnenej istiny vrátane príslušenstva pohľadávky žalobu zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaných odvolaní strán sporu rozsudkom č. k. 13 Co 59/2018-1671 z 26. marca 2019 napadnuté rozhodnutie vo vyhovujúcom výroku potvrdil. Zamietavý výrok v prevyšujúcej časti žaloby zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 34 687,74 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 16. októbra 2007 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; zmenil výrok o trovách konania tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 7 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie. Uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 25 %, s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie.

2.1. Odvolací súd vo vyhovujúcom výroku sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie. Zdôraznil, že v tejto časti uplatnený nárok žalobcu na primeranú náhradu za obmedzenie užívania jeho pozemkov z dôvodu, že sa nachádzajú v ochrannom pásme už reálne dobudovaného pohrebiska, bol posúdený správne. Stotožnil sa aj so záverom, že išlo o nové územie určené na pohrebisko, a nie o už existujúce pohrebisko, preto nebolo možné aplikovať ustanovenie § 33 ods. 3 zákona č. 470/2005 Z. z., podľa ktorého šírka ochranného pásma pohrebiska 50 m sa nevyžaduje pre pohrebiská zriadené pred 1. novembrom 2005. Dodal, že ani podľa zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebíctve účinného od 1. novembra 2011 (§ 36 ods. 3), nebolo možné povolenie výstavby rodinných domov na spornom území, čím vzniklo obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu. Nestotožnil sa s námietkami žalovaného týkajúcimi sa rozsahu pozemkov žalobcu zasahujúcich do ochranného pásma

pohrebiska, s posúdením druhu sporných pozemkov, ako i s priznaním príslušenstva pohľadávky a lehotou na plnenie. Konštatoval, že nedošlo k uznaniu dlhu žalovaným. Priznanú náhradu považoval za primeranú, a preto napadnutý vyhovujúci výrok potvrdil ako vecne správny v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP.

2.2. K výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti uviedol, že i napriek vydanému územnému plánu mesta Zvolen č. 144/04 zo 3. decembra 2004, o určení plochy pre rozšírenie dotknutého civilného pohrebiska na N. F. - X. v sektore Zvolen - východ (VZN č. 83), zatiaľ nedošlo k vydaniu územného rozhodnutia na ďalšie rozšírenie pohrebiska, o ktoré rozhodnutie žalovaný nežiadal. Zdôraznil, že územný plán obce je záväzný pre obstaranie a schválenie územného plánu zóny pre územné rozhodnutie. Pokiaľ je ochranné pásmo upravené zákonom, nevyžaduje sa rozhodnutie správneho orgánu na jeho vznik a preto stavebný úrad je povinný rešpektovať ustanovenia o ochrannom pásme pohrebiska. Konštatoval, že v danom prípade síce neexistuje reálne chránený objekt (pohrebisko), ani nebolo vydané žiadne územné rozhodnutie, avšak s ohľadom na to, že územný plán mesta Zvolen určil plochy pre rozšírenie pohrebiska a jeho pozemky sa nachádzajú v „ochrannom pásme“ tohto územným plánom plánovaného pohrebiska, vlastnícke právo žalobcu bolo obmedzené, keďže pozemky v jeho vlastníctve vo výmere 2032 m² nemôže riadne užívať. Sú zaťažené vo verejnom záujme, pričom tento stav trvá od účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. (t. j. viac ako 13 rokov). Bol toho názoru, že žalobcovi patrí náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecných bremien, keďže nie je možné nútene obmedziť vlastnícke právo bez poskytnutia náhrady s poukazom na ustanovenie § 128 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 4 ústavy, čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „zákon č. 23/1991 Zb.“).

2.3. Pri posudzovaní intenzity dopadu predmetného obmedzenia vlastníka pozemku, odvolací súd vychádzal z toho, že je v podstate totožné s obmedzením vlastníka pozemkov v ochrannom pásme už dobudovaného pohrebiska. Prihliadal pritom na to, ako pozemky žalobca zamýšľal využívať a ako ich vzhľadom na obmedzenie môže užívať. Pri stanovení výšky náhrady zohľadnil skutočnosť, že žalobca nehnuteľnosti nadobudol pred vznikom zákonného obmedzenia, boli zmarené jeho legitímne očakávania, že nehnuteľnosti využije na výstavbu rodinných domov, že svojou povahou ide o trvalé obmedzenie znižujúce hodnotu nehnuteľností, ako aj možnosť jej predaja. Konštatoval, že v danom prípade finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je jednorazová, pričom vychádzal z toho, že ide o majetkové právo osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Dodal, že dňom účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. došlo ex lege k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu vecným bremenom a týmto dňom mu v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka vzniklo právo na náhradu za toto obmedzenie.

2.4. Následne odvolací súd vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie a ním vykonaného dokazovania, určil primeranú náhradu za obmedzenie v sume 59,86 eur/m², a vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným, priznal žalobcovi 34 687,74 eura z titulu istiny.

2.5. K vznesenej námietke premlčania uviedol, že žalobca právo na náhradu za obmedzenie svojho vlastníctva v celom rozsahu neuplatnil v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, t. j. 2. novembra 2005, 16. mája 2007, a teda došlo k premlčaniu práva v rozsahu jeho neuplatnenia v premlčacej dobe. Žalobca až podaním doručeným súdu dňa 13. decembra 2013 (po uplynutí premlčacej doby) rozšíril žalobu o zaplatenie sumy vo výške 222 000,- eur, a preto v súlade s ustanovením § 100 Občianskeho zákonníka premlčané právo žalobcovi nebolo možné priznať. Dodal, že námietka premlčania neodporuje zásade dobrých mravov. Z týchto dôvodov zmenil napadnutý zamietavý výrok v súlade s ustanovením § 388 CSP tak, že žalobcovi priznal z titulu náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva sumu 34 687, 74 eura s 8,5 % úrokom z omeškania od 16. októbra 2007 do zaplatenia a v časti dôvodne vznesenej námietky premlčania v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

2.6. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne

súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od riešenia právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená. Namietal nesprávny výklad ustanovenia § 15 ods. 7, 8 zákona č. 131/2010 Z. z., resp. § 16 zákona č. 470/2005 Z. z., ako aj nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 128 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 zákona č. 23/1991 Zb. Za právnu otázku zásadného významu, ktorá bola nesprávne posúdená odvolacím súdom považoval otázku týkajúcu sa rozsahu záberu ochranného pásma pohrebiska do pozemku žalobcu podľa Zákona o pohrebníctve, ktorý bol posúdený podľa skoršieho územného plánu mesta z roku 2004 a aplikáciou ustanovení § 11, § 13 ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. K tomu uviedol, že hranicou pozemku pohrebiska nie je a nemôže byť plánovaná hranica podľa územného plánu, ale táto hranica začína pri jeho skutočnej hranici podľa stavebného povolenia, resp. kolaudačného rozhodnutia, ktoré boli vydané, platné a účinné v čase súdneho konania (§ 217 ods. 1 veta prvá CSP). Poukázal na rozpornosť posúdenia veci odvolacím súdom, keď v prvom zrušujúcom uznesení uložil súdu prvej inštancie zistiť hranicu skutočnej výstavby pohrebiska a následne v napadnutom rozhodnutí prijal presne opačný záver, pričom odklon od predchádzajúceho právneho názoru nevyvetlil. Dodal, že územný plán mesta, ktorý bol v zmysle záveru odvolacieho súdu určujúci a záväzný pre posúdenie záberu ochranného pásma pohrebiska, nebol v dostatočne podrobnej mierke a podrobnejší územný plán zóny nebol doposiaľ obstaraný a schválený. Zároveň namietal nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 128 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 zákona č. 23/1991 Zb., lebo náhrada podľa zákona o pohrebníctve je osobitným nárokom, pričom lex specialis má prednosť pred lex generalis. Konštatoval, že odvolací súd založil právnu povinnosť na úkor žalovaného mimo rámec osobitného zákona a v neprospech žalovaného porušil ústavnú zásadu vyplývajúcu z čl. 13 ods. 1 ústavy. Navyše nesprávne použité ustanovenia zakladajú pri vyvlastnení podmienku „nevyhnutnej miery vyvlastnenia“, čo podľa názoru žalovaného splňa terajšie obmedzenie pozemkov žalobcu, t. j. skutočnou hranicou pohrebiska. Ďalej namietal nesprávny výklad ustanovení § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. a § 16 ods. 9 zákona č. 470/2005 Z. z. v súvislosti s podstatou priznaného nároku, keďže žalobca môže prinajmenšom na zvyšnom rozsahu jeho pozemkov nad rámec 1 398 m² neobmedzene stavať, a preto mu nevzniká nárok v zmysle citovaných zákonov. Uviedol, že pokiaľ žalobca nie je obmedzený v umiestnení stavieb na jeho zvyšnej výmere pozemkov, mohol by byť oprávnený skôr na uplatnenie si prípadných náhrad za technické úpravy s výstavbou na jeho pozemkoch, napr. preložením inžinierskych sietí a pod. Dodal, že dotknuté pozemky žalobcu neboli v čase podania žaloby a ani neskôr v katastri nehnuteľností zapísané ako stavebné pozemky, ale prevažne ako poľnohospodárska pôda, a preto neexistuje zákonný dôvod na odškodnenie za obmedzenie ich užívania. Nestotožnil sa so závermi súdov nižších inštancií ohľadom odpočítania obmedzenia pozemkov inými ochrannými pásmami inžinierskych sietí či spevnenou cestou, lebo podľa výkladu súdov mu za obmedzenie výstavby v ochrannom pásme pohrebiska vznikla povinnosť odškodniť žalobcu aj v rozsahu týchto iných existujúcich ochranných pásiem, ktoré boli zriadené v zmysle príslušných osobitných predpisov na pozemkoch žalobcu. Podľa názoru žalovaného, bolo potrebné rozsah ich záberu do pozemkov žalobcu umiestnených v ochrannom pásme pohrebiska odčítať od celkovej plochy v zábere ochranného pásma pohrebiska, nakoľko vznikli už pred jeho vznikom. Žalovaný vyslovil presvedčenie, že súdy nesprávne aplikovali na úrok z omeškania analogicky ustanovenia § 517 ods. 1 a § 563 Občianskeho zákonníka, lebo z ustanovenia § 16 ods. 9 zákona č. 470/2005 Z. z. vyplýva, že až súd svojím rozhodnutím určí výšku samotného nároku, a preto až právoplatné súdne rozhodnutie zakladá záväzok žalovaného na plnenie v konkrétnej výške. Z uvedeného dôvodu mohlo omeškanie nastať až po uplynutí lehoty vykonateľnosti právoplatného rozsudku. Napokon poukázal na prechodné ustanovenie § 36 ods. 3 zákona č. 131/2010 Z. z., ktoré má povahu výnimky zo zákazu umiestnenia stavby v ochrannom pásme pohrebiska, z ktorého podľa jeho názoru, vyplýva možnosť povoliť stavbu na pozemkoch žalobcu bez dotknutia ochranného pásma pohrebiska. Zároveň predložil návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia z dôvodu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v tom, že súdy nižších inštancií stanovili lehotu na plnenie 3 dní, pričom poukázal na výšku priznaného kapitalizovaného úroku z omeškania (cca 120 740,- eur), výšku istiny 118 371,- eur a existenciu hrozby majetkovej ujmy z rozpočtu verejných financií obyvateľov mesta Zvolen. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, ako aj odložiť

vykonateľnosť oboch rozsudkov súdov nižších inštancií.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu poukázal na jednotlivé uvedené skutkové tvrdenia žalovaného, ktoré navyše boli uvádzané aj v priebehu konania, s ktorými nesúhlasil. Považoval ich za nedôvodný dovolací argument pre spochybňovanie rozhodnutí súdov nižších inštancií ohľadom priznania náhrady za obmedzenie užívania jeho pozemkov z titulu ochranného pásma pohrebiska. Zdôraznil, že ochranné pásmo pohrebiska, spôsob obmedzenia užívania pozemku v ochrannom pásme a nárok vlastníka takého pozemku na primeranú náhradu vyplýva priamo zo zákona o pohrebníctve. Výška priznanej primeranej náhrady bola stanovená odborným znaleckým posudkom, ktorý žalovaný žiadnym spôsobom nenamietal, lebo sa k nemu ani na opakovanú výzvu vôbec nevyjadril. K priznanému úroku z omeškania uviedol, že žalobca žiadal žalovaného o primeranú náhradu už v žiadostiach z 16. júna 2006, 18. septembra 2006, 6. októbra 2006 a 28. augusta 2007. Zdôraznil, že za kvalifikovanú výzvu sa považuje aj žaloba (R 27/1977), a preto žalobca má z priznanej sumy nárok aj na úroky z omeškania od 16. októbra 2007. Vymedzené otázky v dovolaní nepovažoval za otázky, ktoré by neboli spôsobilé odborne vyriešiť a zodpovedať všeobecné súdy. Poukázal na zásadnú zmenu koncepcie dovolania v zmysle Civilného sporového poriadku s tým, že podotkol, že žalovaný sa v podstate domáha o „nové prejednanie“, čo už v dovolacom konaní nie je možné.

K návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia uviedol, že žalovaný zaplatil priznané náhrady za obmedzenie užívania jeho pozemkov vrátane úrokov z omeškania. Neuhradené zostali len trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia. Aj z tohto dôvodu namietal opodstatnenosť predloženého návrhu na odklad vykonateľnosti, ktorý považoval za bezpredmetný. Navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia nezistil splnenie podmienok, a preto v súlade s doposiaľ ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd ako dovolací súd (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto bolo odmietnuté.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP má určujúci význam vymedzenie

„právnej“ otázky, ktorá dovolacím súdom ešte nebola riešená.

Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení), na riešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Právne otázky dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

13. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená.

14. V preskúmvanej veci predmetom posúdenia dovolacím súdom bola otázka priznanej náhrady za obmedzenie vlastníka pozemkov nachádzajúcich sa v ochrannom pásme pohrebiska, ako aj za obmedzenie vo verejnom záujme na základe zákona. Uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP z hľadiska prípustnosti predpokladá, že vymedzená otázka je právnou otázkou zásadného významu, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená.

15. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 sp. zn. 4 Cdo 110/2018 okrem iného vyplýva, že „nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku nachádzajúceho sa v ochrannom pásma cintorína patrí podľa ustanovenia § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z., lebo účelom tohto ustanovenia je ujmu vlastníkovi reparovať, zmierniť poskytnutím primeranej náhrady za obmedzenie využitia pozemku v ochrannom pásme. Právo vlastníť majetok, vrátane užívať ho spôsobom neodporujúcim všeobecným záujmom chráneným zákonom alebo na ujmu práv iných, patrí medzi ústavou garantované základné práva a slobody a každé jeho obmedzenie je možné len vo verejnom záujme, na základe zákona, pre stanovený cieľ a za primeranú náhradu (čl. 20 ústavy a § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka). To znamená, že vlastník má za každých okolností právo na náhradu ujmy, ktorá so zreteľom na uvedené zohľadňuje rozsah hospodárskej ujmy, ktorú vlastník utrpel tým, že na jeho pozemku viazne záhada obmedzujúca jeho užívanie v tom, že na ňom nemôže realizovať právo stavby. Pri kolízii práva vlastníka pozemku na náhradu za obmedzenie užívania jeho pozemku, a teda práva na rovnakú právnu ochranu svojho vlastníckeho práva, a záujmu zriaďovateľa pohrebiska na finančné zabezpečenie povinností uložených mu zákonom a aktivít vo verejnom záujme, ktoré by mohli byť výplatom tejto náhrady vlastníkovi ohrozené, je hodnotnejší záujem vlastníka, ktorý musí dostať prednosť pred s touto ochranou nesúvisiacimi povinnosťami obce“

16. V danom prípade bola priznaná primeraná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pozemku nachádzajúceho sa v ochrannom pásme pohrebiska síce podľa ustanovenia § 16 ods. 9 zákona č. 470/2005 Z. z., čo však ale neznamená, že by právny záver vyplývajúci z vyššie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu nebol aplikovateľný aj na danú vec, nielen z titulu obmedzenia vlastníka pozemku v ochrannom pásme, ale aj z titulu obmedzenia na základe zákona v nevyhnutnom rozsahu podľa ustanovenia § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka a čl. 20 ústavy.

17. Ochranné pásmo je verejnoprávny inštitút, ktorý slúži na ochranu osobitných verejných záujmov. Vzniká na základe zákona, zákonom alebo rozhodnutím správneho orgánu. Má charakter obmedzenia

vlastníckeho práva, preto musí spĺňať všetky tri ústavné požiadavky a to zásadu primeranosti, zásadu povinnosti náhrady za obmedzenie a zákonný základ. Článok 20 ústavy o ochrane vlastníckeho práva bez ohľadu na formu treba vykladať v kontexte s čl. 1 ústavy a to princípom právneho štátu a právnej istoty, lebo sa jedná o základné ľudské právo na vlastníctvo, právo na spravodlivý proces a rovnosť pred zákonom.

18. Ústavnoprávna ochrana slobody vlastníctva nie je len ochranou zužujúcou sa na „púhe“ vlastníctvo, resp. majetok. Právo na ochranu vlastníctva, resp. právo na pokojné užívanie majetku je základným právom, ktoré musí byť vnímané v úzkej súvislosti s ochranou slobodnej sféry a súkromia vlastníka. Vlastnícke právo je súčasťou jadra personálnej autonómie jednotlivca vo vzťahu k verejnej moci. Obmedzenia práva na ochranu vlastníctva a práva na pokojné užívanie majetku musia rešpektovať aj ústavnú hodnotu personálnej autonómie (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 6. januára 2011 sp. zn. PL. ÚS 19/09).

19. Vo vzťahu k tvrdeniam žalovaného týkajúcim sa jeho nesúhlasu s posúdením rozsahu obmedzenia pozemku žalobcu zasahujúceho do ochranného pásma pohrebiska, ako aj mimo pohrebiska dovolací súd uvádza, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré vykonali súdy nižších inštancií, na ktorých je napadnuté rozhodnutie založené (§ 442 CSP), lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a dovolanie ani nie je prostriedkom na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Súdy nižších inštancií náležite zistili skutkový stav veci, ako aj vec správne právne posúdili. Výška priznaných náhrad za obmedzenie vlastníckeho práva bola stanovená znaleckým posudkom, v ktorom boli zohľadnené všetky redukujúce faktory jej výšky, ktoré boli relevantné. Samotná polemika žalovaného s právnym posúdením dôvodnosti uplatneného nároku, nespĺňa požiadavku prípustnosti dovolania.

20. K namietanému priznaniu úroku z omeškania a aplikácii ustanovenia § 563 v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, dovolací súd uvádza, že otázka stanovenia času splnenia dlhu nie je otázkou, ktorá by doposiaľ nebola riešená dovolacím súdom. Platí, že ak čas splnenia dlhu nebol dohodnutý ani inak určený, premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po tom, keď dlh vznikol (R 27/1977).

21. K namietanému vzťahu medzi lex generalis a lex specialis, dovolací súd uvádza, že zákony, ktoré majú rovnakú právnu silu, nie sú vo vzťahu nadriadenosti a podriadenosti, platí zásada lex specialis derogat legi generali, a teda, pokiaľ špeciálny právny predpis obsahuje odlišnú právnu úpravu, má prednosť pre všeobecným zákonom. Lex specialis neruší platnosť lex generalis, len vylučuje jeho aplikáciu.

22. Uplatnená námietka nebola dôvodná, lebo zákon č. 131/2010 Z. z., ktorým bol zrušený zákon č. 470/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2011, v ustanovení § 35 ods. 3 odkazuje na aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka na občianskoprávne vzťahy, pokiaľ v uvedenom zákone nie je uvedené inak.

23. Vo vzťahu k namietanému nezdôvodneniu odklonu odvolacieho súdu od predchádzajúceho vysloveného právneho názoru v zrušujúcom uznesení, posúdením tejto námietky podľa obsahu (§ 124 CSP v spojení s článkom 11 ods. 1-3 Základných zásad CSP) v súlade s ustanovením § 420 písm. f) CSP, dovolací súd uvádza, že ju nepovažoval za relevantnú. Odvolací súd zopakovaním dokazovania v nevyhnutnom rozsahu, po predchádzajúcom poučení strán o inom právnom posúdení uplatneného nároku (v spise na č. l. 1649-50) v súlade s ustanovením § 382 CSP v spojení s ustanoveniami § 384, § 385 CSP v časti napadnuté rozhodnutie zmenil. V danom prípade sa jednalo o druhé rozhodnutie súdu prvej inštancie, a preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu vo veci samej rozhodnúť (§ 390 CSP).

24. Právny názor odvolacieho súdu uvedený v zrušujúcom uznesení č. k. 13Co/1379/2014-1357 z 29. apríla 2016, bol záväzný pre súd prvej inštancie. Ide o tzv. kasačnú záväznosť, v ktorej otázke je judikatúra najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu jednotná pri posudzovaní zákonného príkazu rešpektovania právneho názoru súdu vyššej inštancie. Pre odvolací súd však nevyplýva jeho viazanosť

vlastným právnym názorom, a preto povinnosť náležite odôvodniť odklon od rozhodovacej praxe pre odvolací súd nevyplývala (§ 393 ods. 3 CSP).

25. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v zmenenom výroku spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné.

26. I keď zmena judikatúry vyvoláva konflikt medzi požiadavkou právnej istoty a požiadavkou materiálnej správnosti súdneho rozhodnutia, v aplikačnej praxi súdov je možná. S ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom, opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru môže byť vývoj judikatúry k posudzovanej otázke (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 46/2013, sp. zn. II. ÚS 346/08).

27. Európsky súd pre ľudské práva formuloval všeobecný princíp, podľa ktorého požiadavka právnej istoty (ani ochrana legitímneho očakávania) nezahŕňa právo na ustálenú judikatúru (Unédic proti Francúzsku, č. 20153/04). Judikatúra nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to i pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen dopĺňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená.

28. Z týchto dôvodov dovolací súd nepovažoval uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP za procesne prípustný, ani podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP v spojení s § 124 ods. 1 a článkom 11 ods. 1-3 Základných princípov CSP, a preto dovolanie bolo odmietnuté v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

29. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu, s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0, vo výroku o trovách konania v pomere 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.